

Huvudman

Praktiska Sverige AB
Organisationsnummer 56257–5786
epost@praktiska.se

Beslut

Datum 2025-06-09
Dnr 2025:2200
Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Praktiska Gymnasiet Gävle i Gävle kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2025 inlett en tillsyn av Praktiska Gymnasiet Gävle i Gävle kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Praktiska Gymnasiet Gävle följer gällande bestämmelser om arbetsplatsförlagt lärande (apl) avseende VVS- och fastighetsprogrammet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektorn samt genom observationer av lektionssalar knutna till yrkesförberedande ämnen mellan den 8 och 9 april 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation avseende VVS- och fastighetsprogrammet granskats, bland annat poängplaner och rektorns beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska genomföras på apl och om hur kurserna ska fördelas över läsåren samt klasscheman. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande (apl)

Omfattningen av elevernas apl

I intervju uppger såväl rektorn som lärare att de elever som läser VVS- och fastighetsprogrammet med 15 veckors apl har apl under år 3. I nuvarande år 2 finns dock inga elever som läser programmet med 15 veckors apl. Elever som läser utbildningen som lärling påbörjar sin apl under år 2, och från och med det läsåret får eleverna minst 50 procent av sin utbildning på apl. Avseende de elever i år 2 som ska gå ut på 15 veckors apl år 3 uppger lärarna att de räknar med alla elever kommer att få den apl de har rätt till. Rektorn uppger att det i nuläget inte finns någon elev som får mindre apl än det eleverna har rätt till, och det finns inte någon elev som har skolförlagd apl. Enligt rektorn har skolan en planering för att samtliga elever ska få sin apl i den utsträckning som de har rätt till utifrån den utbildning de går – både elever som går programmet med 15 veckors apl och de som går som lärlingar.

Elever som går som lärling uppger att de har apl två dagar i veckan under år 2 och tre dagar i veckan under år 3. Elever som går programmet med 15 veckors apl uppger att de kommer att gå ut på apl under år 3 och att de har fått information om att de ska få 15 veckor apl på sin utbildning.

Av inkommen dokumentation över tid på apl för respektive elev och läsår framgår att samtliga elever som går som lärling får minst hälften av utbildningen som apl från och med år 2.

Huvudmannens ansvar för anskaffning av apl-platser

I intervju uppger elever sammanfattningsvis följande. De behöver inte ordna apl-platser själva eller ha kontakter för att få en plats. Yrkesläraren på skolan ser till att alla elever får en apl-plats, men elever kan också söka på egen hand. I en intervjugrupp säger elever att skolan har det yttersta ansvaret, men att också eleverna har ett stort ansvar och gör vad de kan för att skaffa apl-plats.

Lärarna uppger i huvudsak följande. Det är ytterst rektorns ansvar att se till att eleverna får en apl-plats, men rektorn har delegerat ansvaret till yrkeslärarna. Skolan tar under våren och i början på höstterminen hjälp av en konsult som hjälper lärarna i arbetet med att hitta apl-platser. Konsultens kunskaper om var det finns möjligheter att få apl-platser och yrkeslärarnas kompetens bidrar till att skolan kan hitta apl-platser. Det är yrkeslärarna som, utifrån sin profession, säkerställer att de företag som erbjuder apl-plats är lämpliga och kan erbjuda arbetsuppgifter som är

relevanta för elevens utbildning. Bedömningen görs utifrån lärarnas professionalitet. Lärarna låter aldrig någon elev gå ut på ett företag som inte är relevant. Lärarna uppmuntrar eleverna att själva söka upp de företag som skolan har kontakt med.

Rektorn uppger att han har det yttersta ansvaret för att samtliga elever får en adekvat apl-plats. Det är skolans yrkeslärare som utifrån sin yrkeskompetens säkerställer att de apl-platser som erbjuds också är relevanta för utbildningens mål. Rektorn förtydligar att det är lärarna som anskaffar relevanta apl-platser och rektorn som ser till att arbetsplatsen kvalitetssäkras och signerar apl-kontraktet.

I yttrande över underlaget för beslutet förtydligar huvudmannen att alla elever erbjuds apl i den omfattning som de ska ha samt att skolan lyckas med uppdraget trots rådande lågkonjunktur.

Apl under ledning av handledare

Elever som går som lärling uppger att de har en handledare på apl-platsen och att handledarna har kunskaper om det som eleverna ska lära sig. De säger också att de på sina apl-platser får lära sig allt de behöver inom VVS-yrket. Vidare uppger de att handledarna åtminstone till viss del känner till vad skolan vill att eleverna ska lära sig på praktiken utifrån det som ingår i utbildningen. En elev uppger att hen åker ut med olika personer på företaget för att få träna på och lära sig olika saker, men att det är företagets chef som är elevens handledare. Chefen ser till att eleven får åka ut på olika jobb.

Lärare uppger i intervju att samtliga elever har en utsedd handledare på sina apl-platser samt att lärarna säkerställer att handledarna är kunniga. Lärarna bekräftar att eleverna kan arbeta med andra än handledaren för att få lära sig olika saker. Handledaren är den person som skolan har kontakt med och som ser till att eleverna till exempel får göra alla typer av jobb. Lärarna informerar handledarna om vad eleverna ska lära sig och vad skolan förväntar sig av företaget samt följer upp vad eleverna får göra genom till exempel trepartssamtal med elev och handledare, telefonsamtal med handledare och spontanbesök på apl-platsen.

Rektorn uppger att samtliga elever har en utsedd handledare på sina apl-platser och att det är yrkeslärarna som säkerställer att handledarna har den kompetens som krävs för uppdraget. De säkerställer detta innan apl-kontraktet skrivs på. Inför kontraktsskrivning går skolan bland annat igenom upplägget, hur närvaro ska registreras och centralt innehåll i elevens kurser. Skolan tittar även på handledarens yrkeserfarenhet,

branschfarenhet och rekommendationer. Rektorn uppger vidare att lärarna har kompetensen att göra bedömningen om handledaren har tillräckliga kunskaper.

Rektorns beslut om apl-förlagda kurser

Inför tillsynen har huvudmannen inkommit med dokumentation över rektorns beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska genomföras på apl-platserna. I besluten anges, för respektive kurs, vilka delar av det centrala innehållet i den aktuella ämnesplanen som ska genomföras på apl.

I intervju uppger rektorn i huvudsak följande. Det är ytterst rektorn som beslutar vilka delar som ska göras på apl. Rektorsbesluten och vilka kurser som ska göras på apl ser i vissa fall olika ut eftersom olika apl-platser möjliggör olika kurser och kursmoment. Skolan kontrollerar, genom yrkeslärarna, att hela eller delar av kurser går att genomföra på apl genom dialog med företagen innan kontrakt skrivs. Skolan följer också upp vad eleverna får göra på apl-platserna. Förändringar kan behöva göras utifrån hur verkligheten på företagen ser ut. Både planeringen av vad som ska göras på apl-platserna utifrån det centrala innehållet i de olika kurserna och uppföljningen av vad eleverna får göra görs systematiskt i skolans digitala system. Arbets sättet gör att rektorn kan säkerställa att eleverna får arbeta med samtliga kursmoment.

Lärare uppger i huvudsak följande. När en elev erbjudits en apl-plats tar yrkesläraren kontakt med företaget och samtalar med ansvarig om vilka kursmoment som företaget kan erbjuda. Avstämning av möjliga kursmoment görs innan kontrakt skrivs på. Utifrån det som framkommer dokumenterar lärarna vilka kursmoment som inte går att genomföra på den aktuella platsen och därför ska göras inne på skolan. Informationen tar läraren vidare till rektorn för att han ska ha full insyn i varje elevs kursupplägg. På så vis säkerställer skolan att elever får alla kursmoment i samtliga kurser. Lärarna följer upp att eleverna får det centrala innehållet i sin utbildning före, under och efter genomförda kursmoment. För att det ska fungera med apl måste det finnas en viss dynamik i systemet eftersom det som eleven får arbeta med är beroende av de jobb som kommer in till företaget/apl-platsen. Korrigeringar i planeringen görs utifrån det som framkommer. Rektorn hålls alltid informerad via kontinuerliga avstämnings om ändringar som görs för respektive elev.

Elever som går inriktning lärling uppger att yrkesläraren säkerställer att eleverna får arbeta med allt som ingår i kurserna. Eleverna vet vad de ska lära sig utifrån de arbetsuppgifter som arbetsgivaren och handledaren ger dem. Yrkesläraren följer upp att eleverna lär sig det de ska på apl genom

exempelvis trepartssamtal, besök på apl-platsen och genom det eleverna dokumenterar i det digitala systemet. Det som inte går att genomföra på praktikplatserna får eleverna träna på och lära sig inne i skolans verkstad.

Rättslig reglering

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 16 § skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska i stället genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Omfattningen ska då räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende huvudmannens ansvar för att skaffa apl-platser, omfattningen av elevernas apl, handledare samt rektorns beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser. Ärendet ska därför avslutas.

X Johanna Tinghammar Bruck

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

X Charlotta Nord

Föredragande

Signerat av: Charlotta Nord

I ärendets handläggning har även utredare Veronika Enekvist medverkat.